

RGD. 61- 19/14/JM

Gdańsk 30 grudnia 2014 r.

POSTANOWIENIE NR 390/14

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007r. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosowanie do art. 33 ust. 6 tej ustawy – w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - wszczyna się, z urzędu, przeciwko przedsiębiorcy: Sopockiemu Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia SA z siedzibą w Sopocie, – postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

1. stosowaniu we wzorcach umów ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi o nazwach:

a/ Program Inwestycyjno - Rentowy Inventus. Ogólne warunki Ubezpieczenia Inwestycyjnego z Regularna składka Ubezpieczeniową.

b/ Program Inwestycyjno - Rentowy Duo Inwest. Ogólne Warunki Ubezpieczenia Inwestycyjnego z Regularna składka Ubezpieczeniową.

c/ Program Inwestycyjno - Rentowy Advanta Ogólne warunki Ubezpieczenia Inwestycyjnego z Regularną składka Ubezpieczeniową.

d/ „Ogólne Warunki Ubezpieczenia Inwestycyjnego. Program Inwestycyjno – Rentowy HESTIA Lepsze Perspektywy.”, wraz w Tabelą opłat i limitów,

mechanizmu wartości wykupu całkowitego stosowanego w indywidualnych umowach ubezpieczenia, którego zastosowanie polega na zatrzymaniu przez przedsiębiorcę z tytułu rozwiązania umowy - całości lub części środków, pochodzących ze środków zgromadzonych przez konsumenta na koncie podstawowym, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a tym samym może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

2. rozpowszechnianiu za pośrednictwem ulotki reklamującej produkt o nazwie: Program Inwestycyjno – Rentowy Hestia Lepsze Perspektywy (kwiecień 2013 r.); informacji dotyczących przystąpienia do w/w programu ubezpieczeniowo inwestycyjnego, w sposób mogący wprowadzić konsumentów w błąd, w zakresie ryzyka związanego z inwestowaniem środków pieniężnych w ramach

przedmiotowego produktu poprzez ograniczenie się do informowania o korzyściach związanych z przystąpieniem do tego programu i zaniechanie przedstawienia informacji dotyczących okoliczności, w których gromadzenie środków w ramach tego programu może nie przynieść korzyści – zysku, lub wygenerować straty, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o jakiej mowa w art. 6 ust 1 oraz art. 4 ust 1 i 2 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 171, poz. 1206), a tym samym stanowić naruszenie art. 24 ust 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

W trakcie przeprowadzonego, pod sygnaturą RGD. 405-36/14/MLM, postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu uzyskał m.in. wzorce umowne stosowane przez przedsiębiorcę Sopockiemu Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia SA z siedzibą w Sopocie, stosowanych w latach 2013 i 2014 przy oferowaniu i zawieraniu indywidualnych i grupowych ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Wyniki analizy treści warunków przedstawionych przez przedsiębiorcę wzorców, oraz analiza ulotek reklamowych datowanych kwiecień 2013 r., stosowanych przez przedsiębiorcę wskazują, że istnieje podejrzenie stosowania przez tego przedsiębiorcę, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów o której mowa w art. 24 ust 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad. 1

Odnosząc się do działań – postępowania przedsiębiorcy, który na podstawie ogólnych warunków ubezpieczeń, oraz zapisów Tabeli opłat i limitów, w przypadku wypowiedzenia lub wystąpienia przez konsumenta z umowy ubezpieczenia w trakcie jej obowiązywania, upoważniony jest do zatrzymania zgromadzonych na koncie środków, w całości – w pierwszych dwóch latach ubezpieczenia, lub w określonym w tabeli procencie w kolejnych latach, przyjąć i uznać należy, iż działania te mogą stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a tym samym mogą stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z kolei art. 24 ust. 2 wskazuje, że *„przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy”*. Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Powołany art. 24 ust. 2 zawiera przykładowe wyliczenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich m.in. w pkt. 3 czyny nieuczciwej konkurencji, godzące w interesy konsumentów.

Powołany art. 3 ust. 1 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wskazuje, że *czynem nieuczciwej konkurencji, jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta*. Pod pojęciem „klienta” należy również rozumieć konsumenta w rozumieniu ustawy o ochronie (...) (por. wnioski wynikające z wyroku SOKiK w Warszawie z dnia 20 lutego 2007 r. sygn. akt XVII AmA 95/07. Przepis ten stanowi tzw. klauzulę generalną, odsyłającą do systemu ocen i norm pozaprawnych – „dobrych obyczajów”.

Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia SA z siedzibą w Sopocie prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług m.in. z zakresu ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Warunki świadczenia tych ubezpieczeń określają m.in. warunki ubezpieczeń, regulaminy funduszy.

Z analizy oferowanych przez przedsiębiorcę produktów ubezpieczeniowych wynika, że świadczenie ubezpieczeniowe może być zaprzestane w związku ze złożeniem przez konsumenta wniosku o wykup całkowity, zaprzestanie płacenia składek, lub wystąpienie zdarzenia ubezpieczeniowego.

Pojęcie „wartość wykupu całkowitego” – definiowane jest w ogólnych warunkach umów jako kwota stanowiąca określony ogólnych warunkach bądź w tabeli opłat i limitów, w każdym wskazanym tam kolejnym roku trwania ochrony ubezpieczeniowej procent wartości konta podstawowego, w wysokości zryczałtowanej od 10% wzrastającej procentowo w kolejnych latach, - zwracanego w przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia, począwszy od trzeciej rocznicy ubezpieczenia, którego zastosowanie, w przypadku wypowiedzenia lub wystąpienia przez konsumenta z umowy ubezpieczenia w trakcie jej obowiązywania może doprowadzić do zatrzymania przez przedsiębiorcę zgromadzonych środków, w całości – w pierwszych dwóch latach ubezpieczenia, lub w określonym w tabeli procencie w kolejnych latach.

W ocenie Prezesa UOKiK niedokonywanie zwrotu konsumentom – stronom umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, zgromadzonych przez konsumentów środków, pochodzących z wpłat składek (składki podstawowej i dodatkowej), może naruszać dobre obyczaje. Potrącanie przy rozwiązaniu umowy „opłat” w oparciu o tzw. wskaźnik wykupu - nie ma uzasadnienia.

Art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, stanowi, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta. Jej rozwinięciem jest przykładowe wskazanie w art. 3 ust. 2 czynów będących czynami nieuczciwej konkurencji. Za działanie bezprawne ustawodawca uznaje nie tylko działanie sprzeczne z prawem, ale także działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami. Definicja czynu nieuczciwej konkurencji jest w tym zakresie zgodna z ogólnym pojęciem czynu zabronionego jako bezprawnego działania lub zaniechania, przy ujęciu bezprawności, jako sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym, obejmującym nakazy i zakazy wynikające zarówno z norm powszechnie obowiązujących - przepisów prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy itp., jak i z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje. Zatem także działanie lub

zaniechanie formalnie zgodne z prawem, ale naruszające zasady współżycia społecznego, może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta.

Uprawnionym tym samym, jest twierdzenie i zarzut, że Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia SA z siedzibą w Sopocie przenosi na konsumenta ryzyko gospodarcze związane z możliwością rozwiązania przez niego umowy. Uzasadnieniem stosowania tak rygorystycznego automatyzmu nie może być okoliczność, że umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi mają ze swej natury długoterminowy charakter. W efekcie tego przedsiębiorca zapewnia sobie otrzymanie określonych kwot, przy czym konsument może otrzymać znacznie mniej niż zgromadził na koncie. Zależy to od wartości jednostki uczestnictwa. Może to prowadzić do uzyskiwania przez Ubezpieczyciela bezpodstawnych korzyści, kosztem ubezpieczonego, zwłaszcza wówczas gdy ten zgromadzi aktywa o znacznej wartości.

Zatem, w ocenie Prezesa UOKiK, niedokonywanie zwrotu konsumentom – stronom umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, zgromadzonych przez konsumentów środków, pochodzących z wpłat składek (składki podstawowej i dodatkowej), na skutek ustalania wartości wykupu polisy w oparciu o tzw. wskaźnik wykupu może naruszać dobre obyczaje.

Ponadto, w wyroku z 18 grudnia 2013 r. sygn. I CSK 149/13. Sąd Najwyższy uznał, iż *„postanowienie ogólnych warunków umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, przewidujące, że w razie wypowiedzenia umowy przez ubezpieczającego przed upływem 10 lat od daty zawarcia umowy, ubezpieczyciel pobiera opłatę likwidacyjną powodującą utratę wszystkich lub znacznej części zgromadzonych na rachunku ubezpieczającego środków finansowych, rażąco narusza interesy konsumenta i stanowi niedozwolone postanowienie umowne w świetle art. 385¹ zdanie 1 k.c.”*

Ad. 2

Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznego z prawem kodeksu dobrych praktyk.

Zgodnie z art. 6 ust 1 ustawy u.n.p.r. Praktykę rynkową uznaje się za zaniechanie wprowadzające w błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Art. 6 ust 3 pkt 1 wyżej powołanej ustawy stanowi iż, wprowadzającym w błąd zaniechaniem może być w szczególności zatajenie lub nieprzekazanie w sposób jasny, jednoznaczny lub we właściwym czasie istotnych informacji dotyczących produktu.

„ ... pominięcie ryzyka w komunikacji handlowej, jego zatajenie wypełnia element egzemplifikacji określony w art. 6 ust 3 pkt 1. Bez względu na zaszeregowanie ryzyka – jako kategorii działań lub zaniechań – w każdym wypadku odnosi się ono do cech

istotnych i podlega ocenie jako wprowadzająca w błąd praktyka w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. ...W związku z faktem, że w odniesieniu do niektórych produktów złożonych – zwłaszcza w umowach finansowych – ryzyko konsumenckie jest wyższe niż w przypadku pozostałych, obowiązują surowsze reguły odnośnie do zakazu wprowadzania w błąd, a także spoczywają na profesjonalście pewne obowiązki pozytywne. Te ostatnie dotyczą informacji i doradztwa mającego przeciwdziałać negatywnym skutkom przystąpienia usługobiorcy do umowy, do której przy pełnej wiedzy by nie przystąpił.” /R. Stefanicki: komentarz Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, Wydanie 1, Lexis Nexis, Warszawa 2009, s. 235, 236/.

W niniejszej sprawie, mając na uwadze przedstawione przez przedsiębiorcę dokumenty zostało stwierdzone, iż w rozpowszechnianych ulotkach reklamujących produkt o nazwie: Program Inwestycyjno – Rentowy Hestia Lepsze Perspektywy, datowanych na kwiecień 2013 r.; przedsiębiorca pominął istotne informacje *w zakresie ryzyka związanego z inwestowaniem środków pieniężnych w ramach przedmiotowego produktu* ubezpieczeniowo inwestycyjnego poprzez ograniczenie się wyeksponowania korzyści związanych z inwestycją, kosztem braku informacji dotyczących okoliczności, w których inwestycja może nie przynieść zysku lub wygenerować straty.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania w sposób rzetelny i prawdziwy o cechach oferowanego towaru już w reklamie, a klient zwabiony jego oferta nie ma obowiązku jej weryfikacji w miejscu sprzedaży. (wyrok SOKiK z dnia 19.12.2007 r. sygn. akt XVII Ama 64/70)

Mając, na uwadze okoliczność i fakt, iż istotną cechą produktów ubezpieczeniowo inwestycyjnych jest ryzyko związane z inwestowaniem wniesionych przez konsumentów środków pieniężnych, uznać należało, iż brak pozytywnych działań przedsiębiorcy polegających na niedopełnieniu obowiązku przekazania konsumentom, również na etapie przedstawienia propozycji zakupu produktu, informacji o ryzyku związanym z inwestowaniem środków pieniężnych, zawierających ostrzeżenie, że gromadzenie środków w ramach tego programu może nie przynieść korzyści – zysku, lub wygenerować straty, uznać należy z działania pozostające w sprzeczności z dyspozycją art. 6 ust 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

W związku z powyższym wszczęcie postępowania w sprawie podejrzenia stosowania przez Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Ergo Hestia SA z siedzibą w Sopocie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione

Na postanowienie niniejsze zażalenie nie przysługuje.

